

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» щодо фінансового забезпечення підвищення оплати праці педагогічних працівників та працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг

1. Мета законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2026 рік”» щодо фінансового забезпечення підвищення оплати праці педагогічних працівників та працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг (далі — законопроект) розроблено з метою забезпечення підвищення на 40 відсотків посадових окладів (ставок заробітної плати) у педагогічних працівників та підвищення посадових окладів у 2,5 разів у працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг.

2. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

1. Постановою Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2025 р. № 1749 встановлено з 1 січня 2026 року підвищення на 40 відсотків посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів та установ державної і комунальної форми власності. Постановою Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2025 р. № 1750 передбачено застосування додаткового коефіцієнта підвищення посадових окладів у розмірі 2,5 для працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг.

Разом з тим перерозподіл видатків, здійснений постановою Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2025 р. № 1764, передбачає спрямування додаткових коштів освітньої субвенції на оплату праці педагогічних працівників лише у визначених типах закладів освіти, а саме: початкові школи, гімназії (крім дошкільних підрозділів у таких закладах), ліцеї, спеціальні школи, заклади спеціалізованої освіти – мистецькі, спортивні, військові (військово-морські, військово-спортивні), наукові ліцеї, ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою, дитячі будинки, навчально-реабілітаційні центри, інклюзивно-ресурсні центри, заклади професійної (професійно-технічної) освіти державної та комунальної власності в частині забезпечення видатків на здобуття повної загальної середньої освіти, заклади фахової передвищої освіти і коледжі державної та комунальної власності в частині забезпечення видатків на здобуття повної загальної середньої освіти.

При цьому перелік посад педагогічних працівників, для яких передбачено підвищення оплати праці відповідно до постанови Кабінету Міністрів України

від 26 грудня 2025 р. № 1749, є ширшим за перелік закладів, що фінансуються за рахунок освітньої субвенції.

Освітня субвенція не поширюється на фінансування оплати праці педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, закладів позашкільної освіти, закладів мистецької освіти (крім закладів спеціалізованої освіти, що прямо визначені статтею 103² Бюджетного кодексу України), а також на оплату праці педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти у частині забезпечення професійної підготовки здобувачів освіти. Також не забезпечується фінансування підвищення оплати праці працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг.

У зв'язку з цим виникає потреба у додатковому фінансовому ресурсі для забезпечення виконання постанов Кабінету міністрів України від 26 грудня 2025 р. № 1749 та від 26 грудня 2025 р. № 1750 щодо підвищення заробітної плати зазначених категорій працівників.

2. Запровадження підвищення посадових окладів працівників відповідних категорій створює суттєве додаткове фінансове навантаження на місцеві бюджети, які під час формування показників на 2026 рік не передбачали відповідних видатків. Місцеві бюджети були сформовані виходячи з чинних на момент планування умов оплати праці, а тому не містять необхідного фінансового ресурсу для самостійного забезпечення такого підвищення.

Покладення на місцеві бюджети обов'язку фінансувати зазначене підвищення оплати праці без надання додаткового державного ресурсу створює ризик розбалансування місцевих фінансів та обмежує спроможність органів місцевого самоврядування забезпечувати виконання першочергових функцій. Зокрема, це може негативно вплинути на фінансування заходів із життєзабезпечення територіальних громад, реалізацію невідкладних видатків, пов'язаних із будівництвом і реконструкцією захисних споруд, забезпеченням безперебійного функціонування енергетичної інфраструктури, ліквідацією наслідків обстрілів та усуненням руйнувань об'єктів муніципальної інфраструктури.

За таких умов надання цільової державної підтримки у формі відповідних субвенцій є необхідною передумовою для одночасного виконання державних соціальних гарантій з оплати праці та збереження фінансової стабільності місцевих бюджетів. Це дозволить уникнути скорочення видатків на критично важливі потреби територіальних громад і забезпечити безперервне функціонування об'єктів життєво необхідної інфраструктури.

Законопроектом пропонується збільшити доходи та видатки загального фонду державного бюджету на 20 млрд гривень за рахунок додаткових податкових надходжень, отриманих у результаті заходів з детінізації економіки. Зазначені кошти пропонується спрямувати на запровадження нових субвенцій – «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення підвищення посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних працівників» та «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення підвищення оплати праці працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг».

3. Прийняття законопроекту забезпечить належну реалізацію державної політики у сферах освіти та соціального захисту шляхом створення стабільних фінансових умов для функціонування відповідних закладів і установ. Забезпечення фінансування підвищення рівня оплати праці сприятиме мотивації працівників, зменшенню плинності кадрів, залученню кваліфікованих фахівців та збереженню професійного кадрового потенціалу у зазначених сферах.

Очікується, що реалізація положень законопроекту позитивно вплине на якість надання освітніх і соціальних послуг населенню, забезпечить більш ефективне виконання закладами освіти та надавачами соціальних і реабілітаційних послуг своїх функцій, а також сприятиме підвищенню доступності та рівня таких послуг.

Крім того, прийняття законопроекту матиме позитивний соціально-економічний ефект, зокрема шляхом посилення соціального захисту працівників бюджетної сфери, підвищення престижності відповідних професій та зміцнення інституційної спроможності систем освіти і соціального захисту в цілому.

3. Загальна характеристика та основні положення проекту

Законопроектом пропонується збільшити доходи загального фонду державного бюджету в обсязі **20 000,0 млн грн** за рахунок зростання податкових надходжень, зокрема: податку та збору на доходи фізичних осіб в обсязі **5 175 999,80 тис грн**, акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) в обсязі **6 691 706,90 тис грн**, податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування в обсязі **8 132 293,30 тис грн** та збільшити видатки загального фонду державного бюджету в обсязі **20 000,0 млн грн** для запровадження нових субвенцій, а саме: субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення підвищення посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних працівників в обсязі **15 000,0 млн грн** та субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення підвищення оплати праці

працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг в обсязі **5 000,0 млн грн.**

4. Правові аспекти

Бюджетний кодекс України;

Закон України «Про Державний бюджет України на 2026 рік»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2025 року № 1749 «Деякі питання оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2025 року № 1750 «Деякі питання оплати праці працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

I. У законопроекті пропонується передбачити додаткові видатки по загальному фонду державного бюджету в обсязі **20 000,0 млн грн**, у тому числі для:

- Міністерства освіти і науки України за новою субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення підвищення посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних працівників в обсязі **15 000,0 млн грн**;

- Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України за новою субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення підвищення оплати праці працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг в обсязі **5 000,0 млн грн.**

II. Для покриття зазначених видатків пропонується:

Збільшити доходи загального фонду державного бюджету на **20 000,0 млн грн.** Джерелом додаткових доходів є серйозне посилення боротьби з тіньовою економікою, завдяки якій відбувається зростання фактичних надходжень за окремими джерелами доходів, а саме: податок та збір на доходи фізичних осіб на **5 175 999,80 тис грн**, акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) на **6 691 706,90 тис грн**, податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування на **8 132 293,30 тис грн.**

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Реалізація положень законопроекту дозволить збільшити видатки, що спрямовуються на фінансове забезпечення підвищення оплати праці педагогічних працівників, а також працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг шляхом надання відповідних субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам. Це забезпечить своєчасне та в повному обсязі фінансування встановлених державою гарантій з оплати праці, підвищить фінансову спроможність місцевих бюджетів та створить умови для стабільного функціонування закладів освіти і соціальної сфери.

Народні депутати України

Гетманцев Д.О. та інші

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Гетманцев Данило Олександрович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000440A310097A5DC00
Дійсний до: 12.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
20д9/1-2026/30166 від 12.02.2026

2148778